

MAGYAR ARANY JAPÁNBAN

Az idei, egyébként csak háromévente megrendezett Kanazawa-i Nemzetközi Üvegművészeti Kiállításon harminckilenc ország 470 művésze közül egy magyar művész, Lukácsi László Ferenczy-és Fujita-díjas üvegszobrász kapta az aranyérmet - legyezőt formáló alkotásával. A világ eme legrangosabb üvegművészeti kiállításán a nemzetközi zsűri idén 17 díjat osztott ki, ebből egy aranyérmet ...

Kis hazánk ismét büszke lehet... Nem először

kaptunk bizonyosságot arról, hogy itt, e világviszonylatban parányi Kárpát-medencében is „teremnek” oly tehetséges tudósok, sportolók, írók és művészek, kik jó hírét viszik az országnak. Teher alatt nő a pálma – szokták mondani – talán zaklatott történelmünk, örökös önbizalomhiányunk és bizonyítási vágyunk ad plusz erőt, spirituszt ahhoz, hogy időnként kitűnőt alkossunk ?

„A magyar stúdióüveg, azaz az üveg képzőművészeti átlényegülésnek mozgalmá igazán nemzetközi szintű. Kiváló magyar üvegművész kollégák írják a nemzetközi palettára Magyarország nevét” – kezdi Lukácsi László üvegművész-barátom, kinek műtermében volt szerencsém járni akkor, mikor a Kanazawa kiállításra készült... Derűs, magas, pödrött-bajszú 50 éves fiatalember – örökös kamasz mosollyal. Műhelye természetes fényben úszik. Meglepő tisztaságban, szerszám-erdőben dolgozik-elmélyült megszállottsággal, magányosan. Örökös

kísérletezéssel alakítja át gépeit, eszközeit, hogy üvegálmaihoz idomítsa őket.

Mi volt az a mozzanat, ami az üveggel való foglalkozás felé indított ? Miért pont az üveg?

L.L.: „APÁD NEM VOLT ÜVEGES” – No, ez az én esetemben nem igaz! Édesapám a Műszaki Üvegipari Szövetkezetben dolgozott. Így gyermekkoromban sokszor játszadoztam - kísérleteztem ott, ahol sok egyéb mellett, főleg tükröket készítettek. Gyakran bejártam , és ismerkedtem ezzel a csodálatos anyaggal, kitűnő szakemberektől tanultam az üvegvágást, csiszolást. Mondhatnám azt is, hogy az üvegipari szakma kulisszái mögött nőtem föl. Gurmai Mihály, akit az "Üvegipar atyjának" is szoktak nevezni (később a főiskolán is tanított minket) - szintén ott dolgozott, és látva lelkes érdeklődésemet elvitt L. Szabó Erzsébet, akkor az egyik legnevesebb üvegművész műtermébe. Így kerültem általa kapcsolatba a művészi üveggel már elég korán, általános iskolás koromban. Sorsom így észrevétlenül, de egyértelműen az üveggel fonódott össze.

Tehát az üveg, mint alapanyag iránt már akkor elkötelezettnek éreztem magam, ezért - bár

nagyon szerettem mintázni - nem fordult meg a fejemben, hogy esetleg szobrásszá válva, bronzsal, kővel, fával foglalkozzam ezután. Utamat a főiskolán folytattam Bohus Zoltán és Horváth Márton kezei alatt, végighaladva az akkor még virágzó magyar üvegipar technológiáin. Sokáig a hideg és meleg üveg kettőssége kísért, pl. otthoni mini-huta építésével, mivel mindig nagyon lelkesedtem az üvegfűvés iránt. De ezzel párhuzamosan – látva, hogy Bohus Zoltán üvegből szobrokat készít - magam is kísérleteztem kisplasztikákkal. Így közel 30 éve erről szól az életem.

Mi inspirál Téged ?

L.L.: Az emberre sok minden, sok mindenki hat... A zene, a zeneiség alapvetően meghatározó az életemben. Sőt, magam is próbálkozom időnként... Bár zenei képzettségem hiányai határt szabnak, mégis páratlan élményt nyújt számomra. A muzsika alapvetően megnyugtat, harmonizál, néha pedig felpeszdit, energiával tölt fel. Az igényes, finom részletekkel bíró zenékért lelkesedem. De a legnagyobb Mester, mely a legintenzívebben hat rám, az a Természet... Tudom, elcsépe-

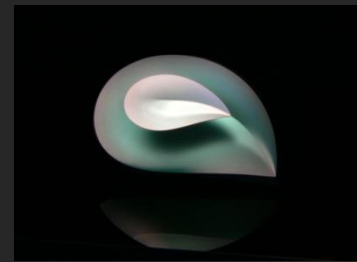

kijelentés, ha azt mondom a természet tökéletes, de hát bizonyosan az- ezt mindenki tudja ! Pl. az organikus elemek végtelen sora, melyek szabályosnak látszanak, de mégsem azok. Nálam pl. ilyen egy hullám, ilyen a levél, a kavics, a szírom, a kagyló és a legyező motívum is. A természet tárháza végtelen ! És úgy érzem, hogy technikailag a lehetőségeim is majdnem azok. Méretben, színben, formában, effektben, felületben..., különböző üvegfajták párosításával stb. Misszióm az, hogy megmutassam, milyen gyönyörű az üveg, és milyen csodákat képes rejteni magában. Célom a kemény, éles, hideg alapanyagot lágyvá, selymessé, puhává tenni – olyanná, melyet a szemlélő meg akar érinteni... És ez az interaktív csoda szerencsére rendre meg is történik. A kiállításokon – hiába ott a „kérem, ne nyúljon hozzá!” felirat – mindig megsimogatják a szobraimat. Árulkodó jelként tele vannak ujjlenyomatokkal...Íme a bizonyíték arra, hogy a természetes formák kizökkentenek a közömbös passzivitásból. Szerintem, az organikus építészet is pont ezért áll közelebb az emberekhez !

Szívesen kísérletezel ?

L.L.: " A jó iparművész egyik legfőbb ismérve a folyamatos kísérletezés" - mondta mindig Gurmai Mihály. Ezzel én is egyet értek. Az egyik legnagyobb hajtóerő a kíváncsiság, mikor valami újat akarok kipróbálni. Sokszor munka közben jön egy váratlan felismerés, mely ha csak papíron terveznék, s nem kezdem el az alkotást, esetleg soha ki nem derül.

Fontosnak tartod, hogy visszaigazolást kapj egy-egy

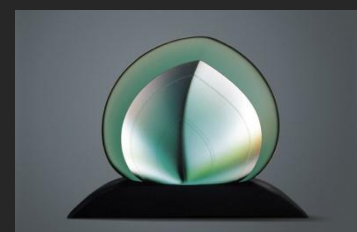

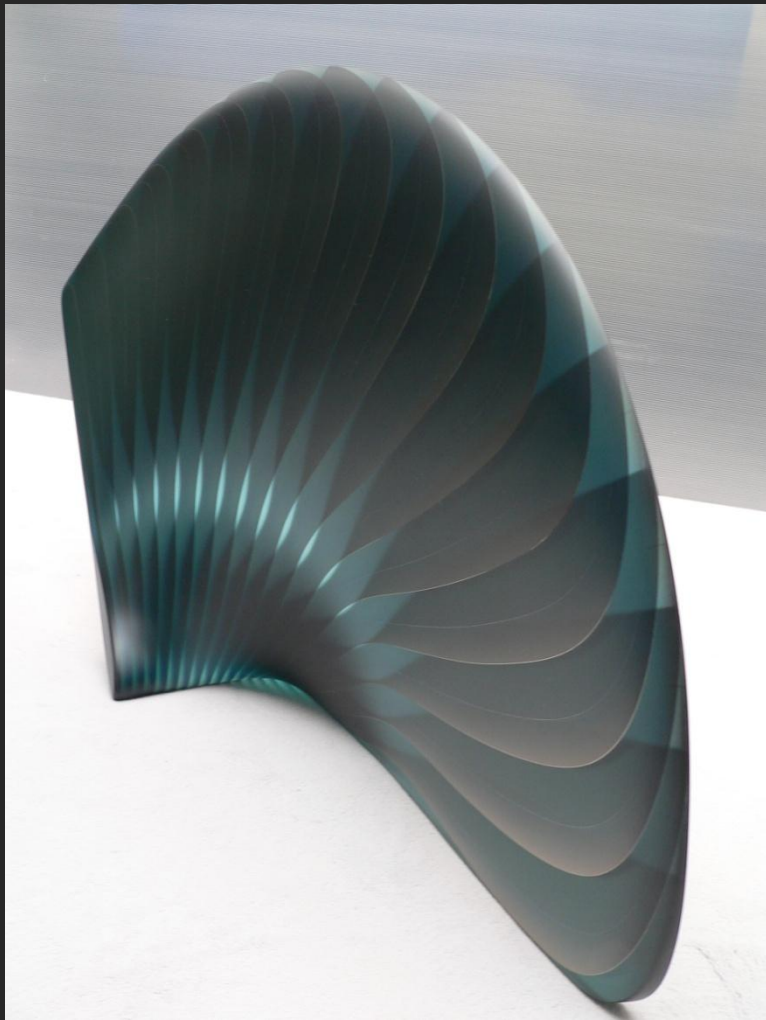
munkádról? Készítesz tárgyakat megrendelésre is?

L.L.: A visszajelzés néha fontos, néha nem. Nagy ritkán előfordul egy-egy megrendelés, de általában a galériások rám bízzák, milyen tárgyat készítek a kiállításokra. Szerencsére az alkotói szabadság számomra megadatott.

Mondanál néhány szót a díjnyertes alkotásról?

L.L.: A háromévente megrendezésre kerülő Kanazawa Nemzetközi Üvegkiállításra bárki jelentkezhet, mint ahogy idén 39 országból 470 művész ezt meg is tette. Olyan szobrot szerettem volna kiküldeni, melybe igyekeztem eddigi tapasztalataimat belesűríteni, ám mégis valami újat csinálni : A japán tradicionális kultúra egyik gyönyörű eleme a legyező, melyet – úgy gondolom – anyaga, az üveg még különlegesebbé tesz. A félig áteresztő tükrök, a kékeszöldes színárnyalat, és az íves csiszolásból kialakuló forma, illetve egymást metsző vonalak egyszerre keltenek izgalmas, érdekes, puha és lágy hatást. Ez az egyik legnagyobb tárgy, amit valaha készítettem. (kb 1 m széles) Mert - bár nem feltétlenül a méret számít -

de néha egy tárgy a méretével is "hatni" tud.

Szerinted az üveg, mint anyag, milyen szerepet tölt be a ma emberének életében és az építészetben ?

L.L.: Az üvegnek mindig is megvolt a maga szuverén szerepe. Régen ára az aranyéval vetekedett. A nagyipari technológiák bevezetésével értéke ugyan csökkent, ám a mindennapi életben és az építészetben való alkalmazása egyre nagyobb teret nyer. Átlátszóságával páratlan, nemes anyag! Most nem beszélnek a felhőkarcolók rideg világáról, de ...El lehet-e képzelni egy középkori templom áhíhatát színes fények, reflexek nélkül ? Manapság sajnos az

iparművészeti üveg kevésbé érvényesül az építészetben, pedig kiváló üvegtervezőink vannak e területen is. Olyanok, kik nem csak a hagyományos, régi technikákkal dolgoznak, hanem stílusban, technológiában már XXI.századiak, alkalmazkodók a mai közösségi-és magánépületekhez, de szívük és az anyag iránti tiszteletük megmaradt. Az üveg, mint megmunkált médium – szerintem - örökké klasszikus marad.

A "studio-üveg" mozgalom által, vagyis mikor az alkotások otthoni műtermekben készülnek, egyedi, képzőművészeti és nem tömegtermelői megközelítéssel – az üveg egyre szélesebb körben terjed el a műgyűjtők között is. Természetesen külföldön ez a folyamat már

évtizedek óta elindult, de szerencsére már itthon, Magyarországon is egyre több az érdeklődő az üvegszobrászat iránt.

Kapcsolatban vagy kortárs művészekkel? Van esetleg valaki, akinek munkásságát figyelemmel kíséred ?

L.L.: Természetesen kapcsolatban vagyok hazai és külföldi kollégákkal. Itthon is rendszeresen járunk kiállításokra. Üveges kollégákkal időnként beszélünk szakmai kérdésekről, és ha lehet, próbáljuk segíteni egymást... Kevesen vagyunk – össze kell tartanunk ! Közös kiállításokon is gyakran látok figyelemreméltó és érdekes alkotásokat. Az üveg szerencsére még nagyon új, friss alapanyaga a képzőművészetnek. Egyéb művészi területeken viszont sokszor nem értem a dolgokat, s sokszor kissé celeb-gyanús az effektus. Lehet, hogy szükségeszerű ez az irányzat is, de fájjalom, hogy ha a művészek ezt a könnyebb utat választják. A magyar elme és szellem, a kreativitás – mint említettem – kiváló minőségű, nemzetközi szintre is képes. Legszorosabb kapcsolatban természetesen a családommal vagyok. Feleségem, Borbás Dorka szintén üvegművész, akivel több, mint 20 éve segítjük egymást. Bár stílusban, technikában tűz-és vízként különbözünk, de ugyanezen a metaforai alapon ki is egészítjük egymást, csak a hangsúly van máshol. Míg én perfekcióra törekszem, Ő nálam sokkal líraibb, vibrálóbb tud lenni a munkáiban. Tiszteljük egymást – ez ad erőt. Próbáljuk türelemmel, szeretettel, magyar érzelmű értékrenddel nevelni gyerekeinket a szellemi szabadúszó művészek dimbesdombos, sok feszültséggel, kétséggel teli útján.

Megsúgom : ebben sokszor az ön-és általános ironia a legnagyobb segítségünk.

Mi dolgozol mostanában? Van-e olyan téma, ami különösen foglalkoztat ?

L.L.: A hétköznapi feladatai gyakran elsodornak a lényegtől, de pihentetőül vagy csupán a relativitás miatt szükség van más kihívásokra is. November 13-án pl. a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban tartunk feleséggel vetítéses előadást, arra készülünk. Egyébként most rendrakás is folyik a műtermemben, mert az évek során felhalmozódott dolgok pillanatnyilag gátolják az alkotói kiteljesedést. De közben már a SOFA (Sculptural Art & Functional Object) – Chicago-i kiállítására szánt „Palmetta” című tárgyamon dolgozom - utolsópillanatosan. Sajnos a határidő a legnagyobb ellenségem. Hosszú évek óta dédelgetett üveg-álmaimat is szeretném végre - domborművek formájában megvalósítani. A technika, az anyaghoz való hűség viszonyulás marad, de

kísérleteimmel a körplasztikák mellett, szinte képszerűen, sűrítve próbálnám majd megjeleníteni az üveg gyönyörű effektjeit.

Hol láthatjuk a közeljövőben az aran-díjas alkotást, vagy egyéb munkáidat ?

L.L.: A díjnyertes üvegszobor még november végéig Japánban, a híres Notojima Üvegmúzeumban van kiállítva. A tárgy további sorsa többesélyes. A Budapesti Iparművészeti Múzeum is szeretné megvásárolni a gyűjteményében már megtalálható, korábbi üvegművem mellé – de az intézmény nagyon nehéz anyagi helyzetben van. Sajnos a gazdasági válságok a kultúrát éheztetik ki leginkább. Majd meglátjuk ... A Műcsarnokban lesz hónap végén az Art-Fair. Arra is készülök, mert üvegművész kollégáinkkal együtt fontosnak tartjuk, hogy a külföldön, nemzetközi közönség előtt megmérettetett, de itthon még csak kevésbé ismert és elismert üvegszobrászatot méltó helyére emeljük a hazai művészeti porondon is. Épp ezért nagy

megtiszteltetés számomra, hogy az Országépítő értékteremtő-és őrző folyóirat oldalain mutatkozhattam be. Köszönöm !

Én is köszönöm a beszélgetést, a díjhoz még egyszer gratulálok és további sok sikert kívánok!

Szűcs Endre

